

Samsøs SAK

NAVNET HAR INTET AT GØRE MED DEN KENDTE FILOSOF SØREN AABYE KIERKEGAARD, MEN REFERERER DERIMOD TIL DEN LOKALE KORN- OG FODERSTOFFORRETNING. OG SÅ ER DET NAVNET PÅ ØENS NYE RESTAURANT, DER HAR SOM MÅL UDELUKKENDE AT SERVERE MAD BASERET PÅ LOKALE RÅVARER. MEN SAK ER OGSÅ STEDET, HVOR EN MALERMESTER HAR FÅET LOV AT LEGE MED KREATIVITETEN.

Det er en meget lokal – i den bedste betydning – restaurant, der har slået dørene op i hinkeafstand fra Ballen havn på Samsø. Dels er det lokale folk, der står bag, dels er det lokale råvarer, der præger menuerne. Og så er navnet for resten hentet fra den lokale korn- og foderstofforretning, Samsø Korn A/S – SAK, der med en gammel kontorbygning også har lagt lokale til en del af restauranten. Herudover er rammerne en lang bar og endnu et stort lokale. Inklusive den store terrasse er der plads til 200 spisende gæster – og omsætningen bliver alene hentet i sommermånederne, selvom ejerne også vil forsøge sig med særlige arrangementer i vinterhalvåret rettet mod de knap 3700 fastboende (januar 2015) på øen i Kattegat.

Er det billederne af små, krogede veje, gule marker, stokrose-idyl og sommersonne, man har på nethinden, når talen falder på Samsø, vil de fleste blive overrasket over Restaurant SAK; der er noget udefinerbar storby – dog uden stress og jag – over restauranten. Storbystemningen bliver hjulpet godt på vej af den store zink-beklædte bar, der – udover at være bardisk – er bindeleddet mellem den gamle kontorbygning og tilbygningen og mellem gamle materialer og nye.

Men øjet bliver snydt; der er ikke tale om zink, men om helt almindelig MDF-plade, som er »forvandlet og metalliseret« af malermester Heidi Zilmer, Odder. Op til åbningen i maj sidste år arbejdede hun med at udsmykke restauranten ved brug af mange af malerfagets dekorative teknikker tilsat en god portion kreativitet og lyst til at afprøve nye ideer. Om zink-disken siger hun, at hun begyndte med at lægge vævgrunder på pladen med en spartel:

– Men ikke så meget, at det ender med en fuldspartling, bare nok til at give bunden struktur.

– Dernæst blev bunden malet i en varm mørkegrå nuance og efterfølgende laseret ad flere omgange.

Laseringen blev udført vådt i vådt med en tyndet, hvid maling tonet med gråt, grønt og brunt – farvespillet i zink. Og der var tale om en meget våd lasering. Faktisk løb den som regn ned over en rude, fortæller Heidi Zilmer:

– Øvelse og erfaring gør, at du kan styre lasuren ved forsigtigt at stryge på tværs. På den måde ender du med en overflade, der ligner zink, som har været udsat for vind og vejr.

Men der skal alligevel mere til end erfaring med håndværket, hvis det helt rigtige udtryk skal rammes. Så Heidi Zilmer har studeret zink i timevis.

– En øvet hånd gør det ikke alene. Hvis du skal ramme mere end bare farverne, er du også nødt til at vide, hvordan zink bliver patineret over tid, og hvordan lyset spiller i fladen, konstaterer hun.

PORT MELLEMLYT OG GAMMELT

Den røde port mellem den gamle kontorbygning og tilbygningen er ligeledes bygget af MDF-plade; tre plader i alt, som er limet sammen. Til en begyndelse er pladerne spartlet på samme måde som den store bardisk – med en hvid vævgrunder og efterfølgende malet med en rød akrylemalje. Herpå er porten patineret med en tynd lasur som er pigmenteret med brændt umbra. Laseringen blev penslet på.

MODSTÅENDE SIDE: Heidi Zilmer gav afslutningsvis bardisken to gange mat lak. Dette sikrer, at overfladen kan tørres af. **DENNE SIDE:** Restaurant SAK består af to store lokaler med bardisken som naturlig overgang. Foderstofforretningens gamle administrationsbygning er nu en del af SAK (nederste billede).

– Det er gjort over mange gange. Mellem hver lasering er pladen slebet, nogle steder næsten til den hvide væggrunder. På den måde har porten fået et gammelt, slidt udtryk, akkurat som havde den hængt i foderstofforretningen i mange år, fortæller Heidi Zilmer, der ikke har givet porten »afsluttende« behandling.

– Nej, slet ikke. Det gør nemlig ikke noget, at den får både stød og slag, som river i overfladen. Det får den kun til at se endnu ældre ud, så det er helt fint, siger hun.

SAKS MANIFEST

Den patinerede røde port – med ordene SAK Port 1 delvist udvisket – står flot og spiller mod de hvide vægge, synlige, rå loftsbjælker og sæbebehandlede trægulve i den gamle kontorbygning. Der er plads til et halvhundrede gæster i rummet, der har åbent kig til et restauranterens to køkkener. To køkkener, fordi SAK på den måde kan køre både frokost og middagsservering og på den måde holde åbent hele dagen. Øens øvrige restauranter har kun ét køkken, hvorfor de lukker ned et par timer midt på dagen for at gøre klar til middagsgæster. Men altså ikke SAK. Gæster i den gamle kontorbygning kan i øvrigt læse restaurantens manifest (se andetsteds) som er påført væggen med slagmetal. Heidi Zilmer fik manifestet kørt ud på folie, og klæbede det op på væggen og »trak« bogstaverne ud af folien. Derpå blev bogstaverne lakeret – med undtagelse af ordene »dygtige« og

»kreativiteten«. Disse ord blev trukket med en aluminiumsforgyldning, så de hele tiden er at læse på væggen, mens det fulde manifest kun lader sig læse for alvor – og i sin fulde længde, hvis man betragter væggen fra en skrå vinkel.

Manifestet, der »viser vejen« for restauranten, er forfattet af Henrik Anesen og Jacob Raunsgård, henholdsvis kok og restaurantchef.

BIRK OG BETON

På endevæggen ved siden af manifestet er der tre birketræstammer – malet på væggen. Oprindeligt var det tanken at skære et birketræ over på midten og lime det fast på væggen, men den idé blev droppet. I stedet blev birketræerne – helt naturtro – malet. I fri hånd tegnede Heidi Zilmer omridset af træernes stamme. Dette blev masket af og bunden blev malet sort. De typiske hvide aftegninger på birkens bark blev lavet ved hjælp af en motler og hvid farve, der nænsomt blev trukket ind over den sorte bundfarve.

– Skyggerne i barken er lagt med en mørk lasur med brændt umbra, mens der er highlights med guldmaling, så du får en illusion af solens spil i birkebarken, forklarer Heidi Zilmer.

Hvor indtrykket i den gamle kontorbygning er rustikt, har den nybyggede del af restauranten et langt mere råt udtryk – ikke mindst fordi væggene er efterladt med et udtryk af ubehandlet beton, hvad der dog slet ikke er tilfældet. Alle væggene er filtbeklædte, men efterfølgende laseret.

– Det er en akrylmaling, som er tyndet med vand og forstærket med bindemiddel. Der er så rørt pigmenter i grå og brændt umbra i, og laseringen er trukket på tværs af væggene.

– Men pigmenterne er ikke fuldstændig rørt ud i malingen, men ligger nærmest som »pigmentbomber«, der brister og løber lidt. Det er den effekt, der efterlader indtrykket af den ubehandlede beton, forklarer Heidi Zilmer.

MELLEM KUNST OG HÅNDVÆRK

Udsmykningen af restauranten fortsætter ud på de to toiletter, der begge er forgyldt med henholdsvis bladkobber og bladaluminium i felter, der flugter klinkerne i gulvet.

– Både bladkobber og bladaluminium er helt gængse bladprodukter helt på linje med traditionelt bladguld. Og du arbejder med dem på samme måde, altså lægger bladene på i en almindelig akrylguldgrund, fortæller Heidi Zilmer, der på toiletterne trak flisernes linjer op på væggene med vaterpas, hvorefter felterne blev masket af med tape. Felterne blev påført guldgrund, hvorefter bladmetallet blev lagt på – lidt mindre end perfekt.

– Du kan tydeligt se samlingerne mellem arkene, men det er helt med vilje. Hvis de var lagt helt perfekt, ville det se ud som om, det var malet med metalmaling, og det var bestemt ikke meningen.

– Det er jo en kunstnerisk udsmykning, et frirum kan du sige i sammenligning med for eksempel en albertavle, som du forgylder.

– Der er det albertavlen, der skal være i fokus, du skal ikke bemærke forgyldningsarbejdet modsat det her, hvor der netop er tale om en udsmykning. Her skal det ikke være håndværksmæssigt perfekt i den forstand, men du skal se det æstetiske udtryk i forgyldningen, forklarer Heidi Zilmer, der ikke lægger skjul på, at hun har det rigtig godt med opgaver som denne, hvor det håndværksmæssige går hånd i hånd med et kunstnerisk udtryk. Hvor der bliver skabt en sammenhæng mellem nyt og gammelt – mellem de traditionsrige teknikker og et moderne udtryk.

– Jeg tror, malerfaget med fordel kan genfortolke og revitalisere vores gamle teknikker, så de passer ind i et nutidigt og fremtidigt interiør.

– På den måde kan vi dels få nogle nye interessante opgaver, dels vise, at vi er andet og mere end billigste pris. Jeg tror, vi ad den vej kan finde både arbejdsglæde og stolthed og samtidig fortælle kunderne den gode historie om vores arbejde, siger hun.

MANIFEST:

»Vi er taget til fange! Låst fast af den ro, der er på Samsø. En ro der gør, at vi kan koncentrere os om at være dygtige, få dig til at slappe af og nyde livet sammen. Hvad der ender på tallerkenen, bestemmer Øen og sæsonen i skøn forening. Hvordan det bliver tilberedt, bestemmer erfaringen og kreativiteten. Hvad der ender i glasset, finder vi helt sikkert en løsning på – sammen«.

